

УДК 336.132.1

DOI: 10.31891/2307-5740-2020-280-2-35

НАГОРНИЙ П. Д.

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

РОЗВИТОК ФІНТЕХУ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ З ПОГЛЯДУ НА ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЯТОРА

Останнє десятиліття швидкий розвиток ІТ-технологій у сукупності з глобальним покриттям території країни мережами +3G-4G спонукали стрімку діджиталізацію процесів повсякденного життя. В авангарді процесів є місце і банківським операціям. Достатня увага якнайшвидшому впровадженню сучасних технологій на основі використання цифрових процесів приділяється державними регуляторами. Підтвердженням цього є прийнята Національним банком України Стратегія розвитку фінтеху України до 2025 року.

У статті проведено дослідження етапів діджиталізація банківських процесів, достатність та співмірність їх з вимогами часу та готовністю до них суспільства, врегулювання питань використання в межах банківської системи директив ЄС, міжнародних стандартів, запровадження норм регулювання з питань ідентифікації та верифікації для фінансового ринку.

З огляду на вище викладене автор дав оцінку досягнутих результатів банками, майстерплейсами, ІТ-компаніями.

Спланований розвиток фінтеху в Україні до 2025 року як галузі тільки розпочався. Початок відзначається реальними напрацюваннями, уже апробованими в ділі, а також тими, що підлягають корегуванню, необхідності посилення певних напрямків роботи з урахуванням світового досвіду.

Ключові слова: стратегія, діджиталізація, фінтех.

NAGORNY P.

Khmelnitsky Cooperative Trade and Economic Institute

FINETECH DEVELOPMENT IN UKRAINE: PROSPECTS FROM THE REGULATOR'S TRENDS

Dynamic development of the central bank of the countries - ensuring the stability of the banking system as a whole. In 2015, the National Bank of Ukraine developed a Comprehensive Program for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2020, which provided for the internal transformation of the National Bank. Practically execute programs to take to the finish line.

The last decade, the rapid development of IT technologies in conjunction with the global coverage of the country by + 3G-4G networks have prompted the rapid digitalization of everyday life. In the forefront of processes there is a place for banking operations. Sufficient attention is paid by state regulators to the fastest introduction of modern technologies based on the use of digital processes. This is confirmed by the Strategy of Fintech Development of Ukraine until 2025 adopted by the National Bank of Ukraine.

The purpose of the study is the readiness of the infrastructure of banking and non-banking institutions for the introduction of fintech in Ukraine on the model of advanced countries.

The article examines the stages of digitalization of banking processes, their sufficiency and compatibility with the requirements of time and society's readiness for them, regulation of the use of EU directives, international standards within the banking system, introduction of identification and verification regulations for the financial market. In view of the above, the author evaluated the results achieved by banks, workshops, IT companies. The planned development of fintech in Ukraine by 2025 as an industry has just begun. The beginning is marked by real developments, already tested in practice, as well as those that need to be adjusted, the need to strengthen certain areas of work taking into account world experience.

Key words: strategy, digitalization, fintech.

Вступ. Динамічний розвиток центрального банку країни – запорука стабільності банківської системи в цілому. У 2015 році Національним банком України розроблена Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року, яка передбачала внутрішню трансформацію Національного банку. Практично виконання програми виходить на фінішну пряму.

На початку 2020 року Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – регулятори), Міністерство фінансів України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року, (в подальшому «Стратегія»).

Стратегія передбачає розвиток фінансового сектору за п'ятьма основними напрямками [1]:

- зміцнення фінансової стабільності;
- сприяння макроекономічному розвитку та зростанню економіки;
- розвиток фінансових ринків;
- розширення фінансової інклюзії;
- впровадження інновацій у фінансовому секторі.

По суті, Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року, є продовженням Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року. Реалізація Стратегії за задумками її розробників дасть змогу створити за п'ять років прозорий, конкурентний, стабільний та високотехнологічний фінансовий сектор. За таких умов він стане драйвером сталого та інклюзивного розвитку економіки України та сприятиме підвищенню добробуту громадян через ефективне акумулювання та перерозподіл фінансових ресурсів в економіці [2].

Аналіз досліджень та постановка завдання. Значне місце у Стратегії відводиться Стратегії розвитку фінтеху, яка на протязі 2019–2020 років проходила обговорення за участю учасників фінансового ринку, експертів та профільних асоціацій, компаній бігтеку та технологічних провайдерів і 9 липня 2020 року затверджена Правлінням Національного банку України рішенням № 453-рш [3].

Так що ж таке фінтех? Це стрімкі зміни технологій у фінансових системах, основним завданням яких є кардинальна заміна давно відомих фінансових послуг, включаючи грошові розрахунки між різними суб'єктами, юридичними суб'єктами та населенням, між населенням, грошові перекази, надання кредитів, залучення вільних коштів та управління активами. Варто відмітити, що значні зміни при проведенні фінансових операцій в світі відбулись в останні десятиліття, коли ІТ-технології вийшли на новий рівень. Першими ознаками фінтеху було використання електронного банкінгу, в сучасному ж розумінні, фінтех – це окрема індустрія ефективного управління фінансами, в тому числі особистими.

Поява «фінтеху» відноситься до 90-х рр. минулого століття, хоча явище, яке він позначає, значно старше. Якщо розглядати фінтех, як результат взаємодії технологій та фінансового сектору, то однією з перших таких фірм була Атлантична телеграфна компанія, яка у 1866 р. проклала кабель через океан. Це дало змогу зменшити період фінансових розрахунків між Америкою та Європою на кілька порядків (з місяців до днів, навіть годин) і зекономити дуже багато часу та коштів на проведенні транзакцій. У новітній історії людства авангардним фінтехом називають банк “Barclays”, який у 1967 р. встановив у Лондоні перший банкомат (АТМ) [4].

Теоретико-практичні аспекти розвитку фінансових технологій в сучасних умовах та питання прийняття ефективних рішень з використання сучасних інформаційних технологій розглядалися в роботах вчених, зокрема, А.В. Батаєва І.І. Д'яконової, О.В. Дзюблюка, Л.А. Дудинець, Л.Г. Кльопа, Ю.В. Колобова, О.М. Колодізева, С.І. Паперника, Г.М.Поченчука, А.О. Степаненко, В.В. Трофімова, Е.А. Черкасова та ін.

Стрімке впровадження нових процесів на основі цифрових технологій у фінансовій системі за останній час, участь в них банківських та небанківських установ, необхідність державного регулювання в цих питаннях, різні погляди на подальший розвиток, публічні обговорення стратегії розвитку фінтеху в Україні зумовили вибір теми статті, визначили її мету та завдання.

Метою статті є аналіз ситуації з провадженням цифрових технологій в банківській системі країни, їх своєчасність, готовність до їх використання населенням, банками та державою.

Результати дослідження. Згідно з останніми поданими звітами, за 2018 рік обсяг світових інвестицій в індустрію Фінтех склав \$111,8 млрд [5].

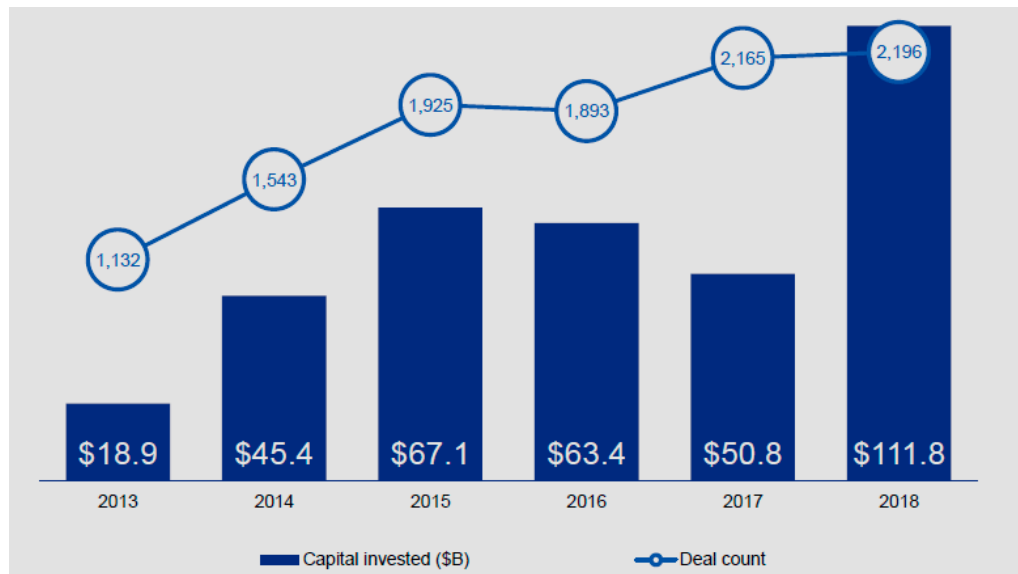

Рис. 1. Загальні інвестиції у фінтех-компанії в 2013-2018 роках [5]

Світова практика показує, що впровадження фінтеху є цікавим як безпосередньо розробникам продукту – стартапам, так і банківським установам. Найбільше ж з її впровадження виграють клієнти банківський та небанківських установ. Задають ритм у співпраці всесвітньо відомі банки Goldman Sachs, JP Morgan, Barclays і BNP Paribas, які активно інвестують у фінтек-стартапи. З однієї сторони стартапи заробляють на розробках нових продуктів, з іншої – банки значно скорочують витрати і надають клієнтам нові сервіси.

Однією із основних причин стрімкого розвитку фінтеху в Україні послужили фінансові кризи з 2008 по 2017 рік, внаслідок чого значно скоротилось кількість працюючих банків. Відповідно, зросло контактне навантаження для діючих банків зі сторони юридичних та фізичних осіб, виник супротив до традиційних фінансових операцій. Це, в свою чергу, змусило клієнтів банків віддавати перевагу дистанційному доступу

до банківських операцій (перекази коштів, офердрафт-кредити на банківську картку, з другої сторони, змусило банки змінювати технології для забезпечення кінцевого фінансового результату.

Неоднозначну роль у стрімкому рості фінтеху зіграла світова криза, визвана проявами коронавірусу у світі в цілому і в Україні зокрема. Згідно зі статистикою Mastercard, у першому кварталі 2020 року українці почали розраховуватися на 7 % більше безконтактно і на 8% частіше онлайн. Кількість оплат в e-commerce також зросла на 8 %. Рітейл почав ще більш активно освоювати і використовувати діджитал-канали для продажів: кількість онлайн-оплат у продуктовому ритейлі по картках Mastercard зросла на 12 % за квартал, купівля техніки і електроніки – на 44 % [6].

За словами директора Департаменту стратегії та розвитку Національного банку України Сергія Карпенко планується створити «стійку модель майбутньої української фінтех-екосистеми. Вона має бути інтегрованою у світовий ландшафт, створювати інституціональні та інвестиційні умови для розвитку цифрових сервісів, а також стимулювати попит на інноваційні фінансові продукти і сприяти розвитку талантів на ринку». Він додав, що реалізація Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року суттєво залежатиме від виконання пов'язаних діджитал-проектів, включно із запровадженням віддаленої ідентифікації та верифікації, імплементацією євродирективи PSD2 ("The Directive Payment Services II", які зобов'язують банки відкривати їх програмний софт (API) довірчій третій стороні, якщо споживач дає на те свою згоду [4]), наданням можливості здійснення миттєвих платежів із рахунку на рахунок у СЕП у форматі 24/7; посиленням регуляторного периметру у сфері кібербезпеки та всіх інших інноваційних проектів центробанку. «Сьогодні на українському ринку фінансових технологій найрозвинутішими сферами є платіжні послуги та кредитування. Результатом виконання Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року має стати створення сприятливих умов для розвитку всіх ніш цього ринку, зокрема іншуртеху* (іншуртех (від англ. Insurtech) – інноваційні продукти та сервіси у страхуванні), рішень з управління фінансами та управління капіталом, рішень з кібербезпеки та антифроду, регтеху та децентралізованих рішень. Крім відповідних дій і заходів регуляторів та учасників ринку цьому сприятиме запровадження регуляторної пісочниці, що дасть можливість скоротити час виведення на ринок інноваційних рішень та створить сприятливе середовище для перевірки гіпотез», – пояснив Сергій Карпенко [7].

Дані дослідження UNIT.City свідчать, що в Україні існує понад 80 фінтех-компаній. Активна поява нових стартапів припала на останні три роки – 58 % компаній виникли після 2015 року. При цьому 84 % фінтех-компаній вже ведуть операційну діяльність, і лише 16 % залишаються на стадії формування. Засновниками українських фінтех-стартапів виступили вихідці з ІТ-індустрії (65 %) та банківської справи (30 %). Топ-менеджери в подібних компаніях на 70% колишні банкіри вітчизняних установ [8].

Кінцевою метою затвердження Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року є створення повноцінної фінтех-екосистеми з інноваційними фінансовими сервісами та доступними цифровими послугами.

Результатом впровадження Стратегії розвитку фінтеху має бути [3] :

– більшість гравців ринку перейдуть на стандарти відкритого банкінгу та інструменти віддаленої ідентифікації та верифікації;

– кількість безготівкових платежів – 85 %;

– кількість протестованих у запущеній регуляторій пісочниці інноваційних продуктів – в межах 16–20 на рік;

– збалансований розвиток усіх ніш фінтеху;

– поширене використання інноваційних технологій у наглядових та регуляторних процесах;

– входження Національного банку України до «глобальної пісочниці» – Глобальної мережі фінансових інновацій (GFIN);

– розвинуте академічне середовище з підготовки спеціалістів з цифрових фінансів.

Вважається, що фінтех започаткував свій старт у 2008 році. Епіцентр розвитку до сьогонішнього дня відноситься до 2018 року, коли інвестиції в індустрію Фінтех склали \$111,8 млрд [5].

Відповідно до Стратегії український ринок у 2019 році характеризується низкою показників, що швидко зростає і створювали передумови для подальшого динамічного розвитку індустрії фінансових інновацій.

Діджитал-тренди в Україні (за інформацією з відкритих джерел, НБУ та платіжних провайдерів) наступні:

– 42,2 млн населення, 63 % якого регулярно користуються інтернетом, ІТ-галузь становить 4 % від ВВП;

– 36 тис. ІТ-спеціалістів щорічно випускають ВНЗ;

– Україна посідає 4-ге місце в світі за рівнем розвитку безконтактних платежів. Активних карт – більше 38 млн, з них 5,3 млн обладнані безконтактною технологією;

– в Україні 306 тис. POS-терміналів, 86 % з яких приймають безконтактну оплату;

– 82 % від загальної кількості транзакцій – безготівкові;

– Україна входить до першої п'ятірки країн з NFC-платежами, більше 20 банків пропонують NFC-сервіси, 1,4 млн токенизованих карт (NFC (Near Field Communication) – це технологія бездротового високочастотного зв'язку малого радіусу дії (до 10 см));

– 45 % дорослих мають смартфони, 50 % вебтрафіку та 49 % усіх переглядів у Youtube здійснюються з мобільних телефонів;

– розвиток розумних міст – провідний тренд сучасної України;

– Україна входить в ТОП-10 країн Європи з оплати за допомогою переносних девайсів (т.з. wearables);

– 70 % території України мають покриття мережами +3G [3].

З часом змінюються в Україні і пріоритети розвитку фінтеху. За словами заступника голови правління Української асоціації фінтех та інноваційних компаній Інни Тютюн, якщо раніше серед українських фінтех-стартапів домінували платіжні рішення, які, по суті, започаткували галузь, то у 2018 році активно стартували бізнеси інших напрямів – вже популярні за кордоном напрями insurtech (рішення у страхуванні) та regtech (технології, що допомагають компаніям відповідати вимогам регуляторів), яким пророкують значне зростання найближчим часом [9].

Сьогодні вже варто говорити про український фінтех, як галузь, інтерес до якої виник у державних органах на правах консолідування зусиль розробників та споживачів, досягнення кінцевого результату – ефективність у співпраці надавачів послуг та їх користувачів.

Вище викладені діджитал-тренди в Україні були досягнуті несистемною роботою розробників, з однієї сторони, і бажанням покращити фінансовий результат користувачів розробок, з другої. Варто відмітити, що більшість впроваджень базувались на особистих розробках банків з частковим підключенням ІТ-компаній. На українському банківському ринку не було достатніх пропозицій від розробників щодо впровадження сучасних технологій, які б зацікавили банкірів. Про це говорить, як приклад, впровадження мобільного банкінгу «Приват-24/7». Приватбанк декілька років домінував в банківській системі, впровадивши систему дистанційного обслуговування клієнтів за допомогою сучасних мобільних гаджетів. Пізніше технологіями Mobil-банкінгу почали цікавитись і інші учасники фінансових систем.

В 2016 р. активним виходом на ринок електронного банкінгу відзначилися банки другої хвилі. Найбільш активними та технологічними учасниками ринку є: «ПриваБанк», «Альфа-Банк», «VTB Банк», «ПУМБ», «Райффайзен Банк Аваль», «УкрСиббанк», «Укрсоцбанк». Протягом 2017 р. значно активізувалися нові учасники ринку, серед яких – АТ «Ощадбанк». Роблячи ставку на розвиток технологій безконтактних платежів, на початку 2017 в. АТ «Ощадбанк» запустив додаток «Ощад РАУ» [10].

Поступово в Україні продавці послуг розпочали використовувати для реалізації своєї продукції електронні торгові площадки маркетплейс. За даними сайту InSales найбільш популярними сьогодні є Amazon, Alibaba, Aliexpress, Ebay, Prom.ua, Rozetka, Bigl.ua, Kasta, Allo, Tabletki.ua.[11]

Вагомим кроком впровадження фінтеху в Україні є спроби, які сьогодні робить Національний банк щодо можливості проведення дистанційної ідентифікації та верифікації клієнтів банків. Це дасть можливість значно пришвидшити цілий ряд операцій, що проводяться банками. В першу чергу можливість дистанційного відкриття рахунків – із набуттям чинності Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» з 28 квітня 2020 року здійснення банками ідентифікації та верифікації не вимагатиме особистої присутності клієнта. Верифікацію можна провести одним із способів:

– за допомогою Системи BankID Національного банку та кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП);

– відеоверифікації. Фактично йдеться про спілкування клієнта та працівника банку або агента банку з ідентифікації за допомогою відеотрансляції.

Наразі система BankID НБУ налічує 40 учасників. Серед них – 17 банків (ПриватБанк, Ощадбанк, Альфа банк, ПУМБ, Монобанк (Універсал Банк), ОTR Банк, А-Банк, банк «Альянс», банк «Форвард», банк «Південний», Кредобанк, Радабанк, Мотор-банк, банк «Восток», Ідея Банк, Акордбанк та Асвіо Банк) та 23 небанківські установи (портали послуг) [12].

Онлайн-сервіси із взаємного кредитування фізичних осіб, а також платформи зі збору фінансування для підприємств набули широкого розвитку у світі. Сьогодні світовий обсяг такого кредитування оцінюється в 64 млрд дол., а в 2020 р., за оцінками аналітиків Morgan Stanley, може досягти 300 млрд дол. Проте такі інвестиції є більш ризиковими порівняно з банківськими вкладками з огляду на те, що немає державної гарантії повернення коштів, а також через більш ризиковий підхід до вибору позичальників (які не в змозі залучити кошти за меншу плату в банків). Водночас P2P кредитування не підпадає під дію Закону України «Про банки і банківську діяльність» та не регулюється ні Національним банком, ні іншими регуляторами фінансового ринку. Слід відзначити, що P2P – діяльність пов'язана з певними ризиками, а саме:

– більш суворі вимоги до опису проекту у коштоотримувача і практично відсутність, як таких, – до відповідальності посередників;

– відсутність гарантування таких вкладів із боку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

– низький рівень обізнаності суб'єктів щодо переваг та загроз P2P та ін. [13].

Виходячи з вище зазначеного Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року має передбачати регулювання зі сторони державних установ. Тим більше, що операції у форматі P2P найбільш перспективні: відсутня проміжна ланка у вигляді банківської установи із її великозатратним апаратом і

достатньо інерційними діями персоналу. Формат P2P дозволяє практично виконувати основні функції банку – перерозподіляти вільні кошти суспільства – без присутності самого банку (роль банку в даній операції – як сховище коштів).

Банківська система є достатньо динамічною. Причин для цього є цілий ряд:

- внутрішня конкуренція між банками за клієнтів;
- шалені темпи розвитку супутніх ІТ-технологій;
- діджиталізація (цифрова трансформація) процесів у суспільстві;
- зростання компетентностей з цифрової грамотності для населення;
- форс-мажорні причини.

Все це спонукає до пошуку найрізноманітніших технологій для банків, починаючи з розробки банківських додатків і закінчуючи наданням клієнтам повноцінного робочого середовища для спільних проєктів.

Хмарні технології й сервіси є ефективним інструментом у справі діджиталізації фінсектору, розвитку банківської цифрової інфраструктури.

Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року передбачає нормативне регулювання питань щодо використання хмарних технологій на фінансовому ринку.

Перший крок в нормативному регулюванні питань щодо використання хмарних технологій на фінансовому ринку нещодавно зробила Верховна Рада України – 16 червня 2020 прийнято за основу проєкт Закону «Про хмарні послуги».

Законодавчо закріплюються визначення наступних термінів: користувач/надавач хмарних послуг, публічний користувач хмарних послуг, супутні послуги, технологія хмарних обчислень, уповноважений орган, хмара (хмарна інфраструктура), хмарна послуга, хмарні ресурси, центр обробки даних.

Визначається поняття та перелік хмарних послуг, способи їх надання, використання, передбачені вимоги до постачальників хмарних послуг для публічних замовників тощо.

Ефективність використання хмарних сервісів в банківській сфері не викликає сумніву.

Висновки. Українська банківська система вступила у нову фазу свого розвитку: вслід за зарубіжними країнами почалась епоха діджиталізації та імплементація реальних для вітчизняної системи прийнятих рішень. Регулятор розробив та затвердив Стратегію розвитку фінтеху в Україні. Більшість банків перебудовують свою політику з використанням цифрових фінансових інструментів, розуміючи що це шлях збереження позиції в банківській системі, задоволення бажань своїх клієнтів.

Аналізуючи основні параметри фінтеху було визначено готовність банківської системи до набуття нового рівня, враховуючи вимоги часу, готовність супроводжуваних технологій, позицію держави до відповідного регулювання. Стратегія захоплює своєю реальністю, хоч дослідження вказують на майбутнє певне корегування в процесі її впровадження.

Література

1. Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf (дата доступу 10.03.2020).
2. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/regulyatori-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku> (дата доступу 10.03.2020).
3. Стратегія розвитку фінтеху. Затвер. рішенням Правління Національного банку України від 09 липня 2020 року № 453-рпш. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата доступу 10.03.2020).
4. Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. Електронне наукове фахове видання Мукачівського державного університету. Економіка і суспільство. Випуск 13/2017. - С.1193-1200. - http://economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/200.pdf (дата доступу 10.03.2020).
5. Інвестиції в глобальний фінтех і іншуртех сектор в 2018 году выросли до \$112 млрд. URL: <https://forinsurer.com/news/19/02/21/36611> (дата доступу 10.03.2020).
6. Українці обирають цифрові та безконтактні оплати як найбільш зручні й безпечні — експерти Mastercard. URL: https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/news-briefs/online_contactless_payments/ (дата доступу 10.03.2020).
7. Стартує другий етап обговорення Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/startuye-drugiy-etap-obgovorennya-strategiyi-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku> (дата доступу 10.03.2020).
8. Що таке Fintech та які його перспективи на ринку фінпослуг України. Колективне ділове медіа БІЗНЕС. URL: https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/news-briefs/online_contactless_payments/ (дата доступу 10.03.2020).
9. Фінтех-компанії в Україні: експерт проаналізувала динаміку розвитку. Мультимедійна платформа іномовлення України УКРІНФОРМ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2853596-fintehkompanii-v-ukraini-ekspert-proanalizuvala-dinamiku-rozvitku.html> (дата доступу 10.03.2020).
10. Тищенко О.І. Огляд сучасних тенденцій на ринку онлайн-банкінгу в Україні Електронне наукове фахове видання Мукачівського державного університету. Економіка і суспільство. Випуск 13/2017. - С.1237-1243.- URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/206.pdf (дата доступу 10.03.2020).
11. ТОП-10 українських и зарубіжних маркетплейсов 2020: обзор популярных онлайн-площадок. Електронна платформа InSales. URL: <https://www.insales.com.ua/blogs/blog/ukrainskie-i-zarubezhnye-marketpleysy?lang=ru> (дата доступу 10.03.2020).
12. Ще два банки приєдналися до BankID НБУ. 22.05.2020. Мультимедійна платформа іномовлення України УКРІНФОРМ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3031164-se-dva-banki-priednalis-do-sistemi-bankid-nbu.html> (дата доступу 10.03.2020).
13. Зарубіжний досвід формування регуляторного механізму реє-то-реє (p2p) кредитування Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 19, частина 2. 2018. - С.62-65. – URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_2_2018ua/15.pdf (дата доступу 10.03.2020).

References

1. Strategy for the development of the financial sector of Ukraine until 2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf (accessed 10.03.2020).
2. Financial market regulators have approved the Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2025. Government portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/regulyatori-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektori-ukrayini-do-2025-roku> (accessed 10.03.2020).
3. Fintech development strategy. Closed by the decision of the Board of the National Bank of Ukraine of July 9, 2020 № 453-пн. URL: <https://bank.gov.ua/about/develop-strategy/fintech2025> (accessed 10.03.2020).
4. Pochenchuk G.M. Financial technologies: development and regulation. Electronic scientific professional publication of Mukachevo State University. Economy and society. Issue 13/2017. - C.1193-1200. – URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/200.pdf (accessed 10.03.2020).
5. Investments in the global fintech and insurance sector in 2018 increased to \$ 112 billion. URL: <https://forinsurer.com/news/19/02/21/36611> (accessed 10.03.2020).
6. Ukrainians choose digital and contactless payments as the most convenient and secure - Mastercard experts. URL: https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/news-briefs/online_contactless_payments/ (accessed 10.03.2020).
7. The second stage of discussion of the Strategy of development of fintech in Ukraine till 2025 starts. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/startuye-drugiy-etap-obgovorennya-strategiyi-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku> (accessed 10.03.2020).
8. What is Fintech and what are its prospects in the financial services market of Ukraine. COLLECTIVE BUSINESS MEDIA BUSINESS. URL: https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/news-briefs/online_contactless_payments/ (accessed 10.03.2020).
9. Fintech companies in Ukraine: the expert analyzed the dynamics of development. Multimedia platform of foreign broadcasting of Ukraine UKRINFORM. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2853596-fintehkompanii-v-ukraini-ekspert-proanalizuvala-dinamiku-rozvitku.html> (accessed 10.03.2020).
10. Tishchenko O.I. Review of current trends in the online banking market in Ukraine Electronic scientific professional publication of Mukachevo State University. Economy and society. Issue 13/2017. - P.1237-1243.- URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/206.pdf (accessed 10.03.2020).
11. TOP-10Ukrainskih i zarubezhnyh marketplejsov 2020: obzor populyarnyh onlajn-ploshadok. Elektronna platforma InSales. URL: <https://www.insales.com.ua/blogs/blog/ukrainskie-i-zarubezhnye-marketplejsy?lang=ru> (data dostupu 10.03.2020).
12. She dva banki priyednalis do BankID NBU. 22.05.2020. Multimedijna platforma inomovlennya Ukrayini UKRINFORM. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3031164-se-dva-banki-priednalis-do-sistemi-bankid-nbu.html> (data dostupu 10.03.2020).
13. Zarubizhnij dosvid formuvannya regulyatornogo mehanizmu peer-to-peer (p2p) kredituvannya Naukovij visnik uzhgorodskogo nacionalnogo universitetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosini ta svitove gospodarstvo. Vipusk 19, chastina 2. 2018. - S.62-65. –URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_2_2018ua/15.pdf (data dostupu 10.03.2020).

Надійшла / Paper received: 15.03.2020
Надрукована / Paper Printed : 06.05.2020